

CZU 821.135.1.09-1"18"(092)

VASILE ALECSANDRI

(22 AUGUST – 1890)

Radu MOȚOC

Abstract: *In the article the author reports about the death of the writer Vasile Alecsandri, in Mircesti, after a serious illness. There have been hundreds of condolence telegrams from all classes of society. The telegrams of Queen Elizabeth, Princess Elena Cuza, Theodor Rosetti, I. C. Bratianu, G. Cantacuzino, etc. are recorded.*

Many speeches have been spoken. After the talks ended, students at the University of Bucharest took the coffin on their shoulders and, in the sound of marching, they took him to the grave. Among the wreaths could be read on the ribbons: Carmen Silva, Council of Ministers, Romanian Commune, Romanian Athenaeum, Romanian Academy, Galati Town, Sturdza Family, Vasile Alecsandri High School in Galati, Bucharest Conservatory, Junimea Society, Iasi City etc.

Keywords: *Vasile Alecsandri, writer, Mircesti, death*

În noaptea de 22 august 1890, un doliu mare a lovit literele române, avea să scrie Aug. R. Clavel în ziarul „L'Indépendance roumaine”.

Ziarul a apărut încadrat cu negru, ca să dovedească cât de mult prețuia acest ziar pe Vasile Alecsandri¹.

Cu toate că starea de sănătate a bardului de la Mircești era de mult timp gravă, știrea decesului a surprins pe toată lumea.

O mare parte din participanții la înmormântarea lui Alecsandri au ajuns cu trenul la Mircești pe 24 august la orele 7 dimineața. Din tren au coborât D. Sturdza (1833-1914), fost ministru și bun prieten cu poetul, G. Duca (1879-1933), directorul general al drumurilor de fier și Ioan Bianu (1856-1935), bibliotecarul Academiei Române.

La Mircești au fost întâmpinați de Paulina Lucasievici (1840-1921), soția lui V. Alecsandri, Maria Bogdan, fiica adorată a răposatului și o prietenă a familiei, doamna Buicliu din Roman.

Cu un an înainte de deces, sănătatea sa începuse să-i facă greutate. Cu toate că doctorii din Paris l-au sfătuit să se întoarcă la Mircești, în cabinetul lui de lucru, în mijlocul florilor și în frumoasa luncă cu stejari bătrâni, datoria de ambasador al României în Franța, a întârziat această reîntoarcere acasă. A fost adus în final de Paulina și de fiica sa la Mircești.

Cu câteva zile înainte să moară, V. Alecsandri a rugat-o pe fiica lui să-i telegrafeze lui M. S. Regina Elisabeta ca să-i mulțumească pentru toate bunătățile primite².

Autopsia făcută de doctorii Văleanu și Vasiliu din Roman au scos la iveală un cancer la ficat și la plămâni³.

¹ Aug. R. Clavel, *Vasile Alecsandri – Mircești – Schițe și impresii*, Editura ziarului L'Indépendance roumaine, București, 1890.

² *Ibidem*, pag. 17

³ *Ibidem*, pag. 19

V. Alecsandri a fost așezat într-un coșciug, iar treptele estradei au fost acoperite cu coroane, printre care se remarcă cea trimisă de regina Carmen Silva. La picioarele sicriului, pe o pernă de catifea roșie, deasupra unei coroane de aur și argint, sunt insignele marelui cordon al *Coroanei României*. Alături stau alte patru coroane cu inscripțiile: *Academia Română, Clubul Tinerimei, Societatea studenților din București și Ministerul de Rezel*⁴.

Au sosit sute de telegrame de condoleanțe din toate clasele societății. Sunt consemnate telegramele reginei Elisabeta; principesei Elena Cuza, Theodor Rosetti, I. C. Brătianu, G. Cantacuzino etc.

A sosit la Mircești și sculptorul I. Georgescu, care a mărturisit că orașul Roman a luat inițiativa de a ridica o statuie marelui poet⁵. Sculptorul, chiar dacă nu a mai putut executa o mască a răposatului, a făcut câteva schițe, printre care schița catafalcului cu estrada, coroanele, făcliile și preotul, care citea rugăciunile morților. Dar și Maria Bogdan, fiica lui Alecsandri, a executat un superb portret al tatălui său⁶.

Duminică 26 august 1890, sosesc personalități din București și Roman, printre care P. S. Episcop Melchisedec din Roman, Alexandru Lahovari, ministrul de Externe, și domnul Coutouly, ambasadorul Franței în România.

Armata este reprezentată prin diferite corpuri: Regimentul 8 de Călărași; Reg. 7 de Linie, reg. 13 de Dorobanți, reg. 4 de Artilerie, „9 soldați și cu 1 sergent” din reg. 25 Dorobanți din Vaslui, toți veniți să-i dea onorurile militare celui care a cântat pe *Peneș Curcanul*⁷. Armata era reprezentată prin mai mulți comandanți, dintre care gradul cel mai înalt îl avea generalul Ipătescu, care comanda garnizoanele din Botoșani. Trupele au fost amplasate pe drumul de intrare în curtea locuinței. Alături de ei au fost amplasați și cei 30 de primari veniți din diferite comune cu steagurile lor. În fața verandei unde a fost amplasat coșciugul erau de gardă cei 9 soldați cu sergentul legendar cu drapelul în sus, din Reg. din Vaslui. Parada a fost comandată de lt. colonel Botez, din reg. 13 Dorobanți⁸. Nu a lipsit și o delegație de elevi din mai multe școli din Roman.

P.S. Episcop Melchisedec, înconjurat de cler, de familia îndoliată și de oficialități, a ținut slujba de înmormântare.

Au fost rostite multe discursuri, printre care este citat cel a lui Al. Lahovari, ministrul Afacerilor Străine: „...Este greu să ne obișnuim cu ideea morții lui V. Alecsandri... Ne obișnuisem a-l crede nemuritor. Nemuritor este numai geniul lui... A fost patriot nu numai cu cuvântul și cu condeiul, dar cu inima și cu fapta... El a murit, dar geniul lui trăiește și va trăi. Astăzi, România întreagă trebuie să îngenuncheze înaintea acestui sicriu”⁹.

După terminarea cuvântărilor, studenții de la Universitatea din București au luat pe umeri coșciugul și, în sunetul marșurilor funebre, l-au dus la mormânt. Poetul a dorit să fie înhumat în grădina sa din Mircești. Printre coroanele depuse se putea citi pe panglici: Carmen Silva, Consiliul de Miniștri, Comuna Roman, Ateneul Român, Academia Română, Orașul Galați, Familia Sturdza, Liceul Vasile Alecsandri din Galați,

⁴ *Ibidem*, pag. 23

⁵ *Ibidem*, pag. 24

⁶ *Ibidem*, pag. 27

⁷ *Ibidem*, pag. 48

⁸ *Ibidem*, pag. 56

⁹ *Ibidem*, pag. 63

Conservatorul din București, Societatea Junimea, Orașul Iași etc. Locuința din urmă a poetului a fost zidită în 24 de ceasuri de un meșter italian - Iosef Zania¹⁰.

Prin testamentul lăsat de Alecsandri, din 21 septembrie 1886, poetul a lăsat soției sale, Paulina, casa și moșia din comuna Mircești. În anul 1914, Paulina a donat întreaga avere nepoatelor sale, Elena și Margareta Catargi, cu obligația ca în termen de două luni să doneze averea liberă de orice sarcini Academiei Române. Casa s-a aflat în custodia Academiei până în anul 1944, fiind permisă vizitarea ei. După război, a fost restaurată și deschisă ca muzeu memorial pe 9 iunie 1957¹¹.

În curtea conacului a fost construit în perioada anilor 1925-1927, la inițiativa Academiei Române, un mausoleu în care au fost strămutate osemintele poetului la 19 mai 1928. Tot aici au fost transferate și rămășițele părinților poetului, vornicul Vasile Alecsandri (1792-1854) și Elena Alecsandri (1800-1842). Soția, Paulina, a fost și ea înmormântată în stânga poetului.

Planurile monumentului au fost realizate de arh. Nicolae Ghica-Budești (1869-1943), membru de onoare al Academiei Române, construcția monumentului a fost coordonată de arh. Alexandru Popovici, iar pictura interioară a fost realizată de Paul Molda¹².

Mausoleul a fost inaugurat pe data de 3 iunie 1928, în prezența mai multor membri ai Academiei Române, dar și a unor personalități politice și culturale precum Simion Mehedinți, I. Gh. Duca, ministrul Instrucțiunii publice și cultelor, Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, episcopul Lucian Triteanu, D. C. Istrati, George G. Mârzescu, I. Onciul, colonelul Angelescu, adjutant regal. Printre cei care au luat cuvântul a fost și scriitorul Mihail Sadoveanu¹³.

Merită de vizitat Casa memorială cu obiectele din patrimoniu legate de viața marelui poet, dar și Mausoleul unde a fost înmormântat, alături de alți membri din familia Alecsandri.

Fig. 1 Masca mortală a lui V. Alecsandri făcută de sculptorul I. Georgescu, în data de 25 august 1890 la Mircești

¹⁰ *Ibidem*, pag. 67

¹¹ *Casa memorială V. Alecsandri de la Mircești* - Wikipedia

¹² *Mausoleul lui V. Alecsandri* - Wikipedia

¹³ *Casa memorială*, citată